
Chịu Không Đoán Được Tô Hoài

Chiếc máy bay sáng hôm ấy từ Đà Nẵng vào thành phố Hồ Chí Minh.

Hai mươi sáu năm trước, hồi mới giải phóng, tôi cũng đi một chuyến Đà Nẵng - Sài Gòn thế này. Bấy giờ máy bay B6, bây giờ là 320 chỉ bay có 50 phút. Còn cái B6 năm ấy, khi lên trời, rên ục ục như cái xe bò bay. Nhiều khách ở Đà Nẵng ra sợ B6 đã bỏ vé. Tôi cũng đã thấy ở sân bay Nha Trang bấy giờ cũng tương tự như thế.

Tôi không nhớ cái máy bay ọc ạch năm xưa mà tôi nhớ một chuyện khác. Chuyến máy bay ấy có vợ chồng một anh y sĩ vào thăm bà con ở miền Nam. Anh ngồi ghế cạnh tôi, nhìn quanh rồi đứng dậy. Anh chỉ trỏ cất nghĩa cho vợ biết mọi thứ xung quanh. Cái túi đề nôn, cái bật đèn đọc báo, cái công tắc quạt thông gió, rồi anh lại ra chỗ cô chiêu đãi viên ngồi, anh mó vào cái cửa thoát hiểm, lại giải thích. May sao, cô chiêu đãi viên đứng lên nói: Máy bay sắp cất cánh, mời quý khách về chỗ, cài dây an toàn.

Anh về chỗ. Nhưng anh không biết cài dây an toàn. Cô nhà tàu đã cài dây hộ hai vợ chồng. Tôi đã ngỡ anh ấy đã ngưng mất thở. Nhưng không, ông A. Q. cười với tôi, nói:

- Người ta phải phục vụ mình hết ý chứ, có phải không đồng chí.

Hơn hai mươi năm đã qua rồi.

Lần này, ngồi cạnh tôi trong khoang là một người hơi đứng tuổi, đội mũ phớt, giấy da đen, thắt cà vạt hoa, gài giữa chiếc ghim vàng choé. Anh lên sau, tôi nhắc trông chân anh đi vòng kiềng chữ bát. Lốp trẻ bây giờ không bị mẹ bé xóc nách, không ai đi chân vòng kiềng nữa. Anh này không phải là lốp người bây giờ. Tôi nghi ngờ ngay ý tứ và lễ phép của anh. Anh ngồi xuống, oái người ra vẻ tự nhiên rồi cảm tờ báo tôi vừa cầm ở ngoài quầy vào. Chẳng hỏi tôi một câu. Tôi nhắc khéo: “Báo tôi vừa lấy ngoài quầy”. Anh không nói gì, mở báo chăm chăm đọc.

Lát sau, nhìn sang, tờ báo đã úp lên mặt, vừa rơi xuống.

Nhưng rồi anh mở mắt, hỏi tôi:

- Bác đi Nhật bao giờ chưa?

Tôi nhìn lại anh và không nói gì. Anh chép miệng:

- Nước Pháp, nước Nhật tôi đi tất tật rồi. Chán bỏ mẹ?

Một chốc, lại thấy anh nhắm mắt hờ hờ, ngáy khò khò.

Tôi không đoán được anh là cán bộ từ thời bao cấp nào, là kiều bào Tân Đảo hay là giám đốc công ty hữu hạn. Chỉ nghe giọng nói đa đá Nam Định.

Máy bay xuống Tân Sơn Nhất. Anh hỏi tôi:

- Bác về đâu?

- Tôi xuống Vũng Tàu.

Anh nói:

- Hay đấy. Bác đi ô tô hay tàu cánh ngầm?

- Tôi đi tắc xi.

Anh lại nói to:

- Hay đấy. Tôi cũng về Vũng Tàu.

Anh và tôi đã ngồi trong tắc xi. Anh bảo lái xe:

- Bật máy lạnh lên chứ?

Lái xe lắc đầu:

- Không có.

Anh nháy xuống. Không chào tôi, nhưng nói:

- Không có máy lạnh, không chịu được.

Lại ngất ngưỡng mũ phớt, cà vạt cài ghim vàng, chân đi vòng kiềng trên vỉa hè. Tôi vẫn chịu không đoán được anh ta là hạng người nào, thời nào.